

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

TEMEL HUKUK

HUKUK VE ADALET KAVRAMLARI

Toplum içerisinde bireylerin çıkar çatışmalarını uzlaştırmak, birbirleriyle olan ilişkilerini ve davranışlarını düzenlemek ve böylece toplum düzenini sağlamak ve sürdürmek amacıyla getirilmiş kurallara, toplumsal davranış kuralları (sosyal düzen kuralları ya da toplumsal hayatı düzenleyen kurallar) denir.

Hukuk, toplumun genel yararını veya ortak iyiliğini sağlamak amacıyla insanların birbirleriyle olan sosyal ilişkilerini düzenleyen, yetkili makamlarca konulmuş ve devlet müeyyidesi ile desteklenmiş olan sosyal düzen kurallarıdır.

Yapılan tanım ışığında hukukun amacı;

- Toplumsal düzen ve barışı sağlamak,
- Toplumda eşitliği sağlamak,
- Hukuki güvenliği ve hürriyeti sağlamak,
- Adaleti gerçekleştirmek olarak belirtilebilir.

Toplum üyelerinin haklarını ve hukuki ödevlerini gösteren, devletçe belirlenen, sosyal dayanışmayı korumayı ve uyuşmazlıkları çözmeyi amaçlayan, kişilerle devlet ve kişilerle kişiler ve devlet organları arasındaki ilişkileri düzenleyen, devlet tarafından sağlanan, güvence altına alınan ve uyulmaması hâlinde devletin yaptırımını ile desteklenen, hiyerarşik bir sistem oluşturan esaslara hukuk denir.

Hukuk kurallarının bazı temel özellikleri;

- 1- Hukuk kuralları, toplumun en üstün ve meşru gücü tarafından vaz edilir.
- 2- Hukuk kuralları, bir "değer yargısına" dayanır.
- 3- Hukuk kuralları, genel olarak hukuki sonuç doğuran insan davranışları (hukuki işlem ve hukuki fiil) ve tabiat olayları (hukuki olay) ile ilgilenir ve bu eylem ve işlemleri düzenler.
- 4- Hukuk kuralları objektif, sürekli, genel ve soyut bir karakter taşır.
- 5- Hukuk kuralları normatiftir; olumlu ya da olumsuz emirler ihtiva eder.
- 6- Hukuk kuralları uyulması zorunlu kurallardır.
- 7- Hukuk kurallarında hem hak hem de yetki bulunmasına karşılık, diğer davranış kurallarında sadece yükümlülükler vardır.
- 8- Hukuk kurallarının konusunu insan davranışları oluşturmaktadır.
- 9- Hukuk kuralları, vaz olunan konuda etkili olmak zorundadır.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

Pozitif Hukuk - Müspet Hukuk - Mevzu Hukuk - Dogmatik Hukuk

Bir toplumda, belirli bir dönemde geçerli olan hukuk kurallarına *yürürlükteki hukuk* denir. Yürürlükteki hukuk “olan hukuktur” ve doktrinde buna *pozitif hukuk*, *müspet hukuk* da denir. Mevzu hukuk, yürürlükteki hukukun (yalnızca yazılı kurallardan oluşan) bir bölümünü teşkil eder ve pozitif (diğer bir görüşe göre müspet) hukuka nazaran daha dar bir kavramdır. Buna göre pozitif hukuk, yazılı olsun olmasın yürürlükteki bütün hukuk kurallarını ifade ettiği halde mevzu hukuk sadece yazılı olan, diğer deyişle “yetkili organlar tarafından konulmuş bulunan” kuralları kapsar. Pozitif hukuka ‘hukuk dogmatığı’ veya ‘dogmatik hukuk’ denildiği de görülmektedir. Dogmatik hukuk, var olan hukuk kurallarını sistemleştiren, eleştiren ve yorumlayan bir hukuk dalıdır.

Tabii Hukuk – Doğal Hukuk – İdeal Hukuk

Tabii (ideal) hukuk, pozitif hukuktan bağımsız, onun dışında ve üstünde yaşayan, ulaşılması ideal olan hukuktur.

Adalet Kavramı

Adalet, insanların birbirine yaptıkları haksızlıkları düzeltmeye çalışan, kişinin temel hak ve hürriyetlerini sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya çalışma ameliyesidir. Bir diğer anlamıyla adalet; herkese kendine uygun düşeni, kendi hakkı olanı vermek demektir. Daha kapsamlı bir tanıma göre adalet; hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme ve yerine getirmede doğruluk. Hukuk kuralının niteliği olarak adalet, hukuk kuralında bulunması gereken eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı olarak algılanır.

HUKUK VE DİĞER SOSYAL DÜZEN KURALLARI

❖ Din Kuralları

Toplumsal yaşamı düzenleyen kurallar arasında, din kuralları her zaman önemli bir yer tutmuştur. Kutsal kitapların birçoğu toplumsal yaşamı düzenleyici nitelikte kurullarla doludur. Diğer taraftan din kurallarına uymamanın yaptırımının manevi nitelik taşıması da sosyal hayatın düzeninin salt din kurallarıyla sağlanamayacağını gösterir. İlk çağlara doğru gidildikçe, din kuralları ile hukuk kurallarının birbirine karıştığı; dinî görevler ile hukuki görevlerin aynı kişiler tarafından yürütüldüğü görülür. Dinin hukuk üzerindeki etkisi, laik devlet anlayışının benimsenmesi ve uygulanması ile azalmıştır.

❖ Ahlak Kuralları

Ahlak, bir toplumda iyilik ve kötülük hakkında oluşan ve yerleşen değer yargılarına göre yapılması ya da yapılmaması gereken insan davranışlarına ilişkin kurullar bütünüdür. Bireylerin bizzat kendi kendilerine karşı nasıl davranmaları gerektiğini gösteren ahlak kurallarına **subjektif (öznel) ahlak kuralları**, ferdin diğer fertlerle ve toplumla olan ilişkilerinde nasıl davranması gerektiğini gösteren ahlak kurallarına ise **objektif (nesnel) ahlak**

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

kuralları adiverilir. Genel bir ifade ile subjektif ahlak kuralları, “namuslu ve dürüst ol, başkaları hakkında kötü hisler besleme, içini temiz tut” örneklerinde olduğu gibi iç dünyadaki tasavvurlara ilişkindir. Objektif ahlak kuralları ise “fakirlere yardım et, hırsızlık yapma, başkalarına zarar verme” örneklerinde olduğu gibi dışa vurulan davranışlara ilişkin olup toplumun bireylerden istediği davranış modellerini gösterir ki ahlak kurallarının hukukla ilgili olan kısmı da bunlardır.

❖ **Görgü Kuralları**

Sosyal hayatta bireylerin bir grup içinde ya da aynı sosyal çevreye mensup kişilerin günlük yaşamlarında ne şekilde davranmaları gerektiğini gösteren görgü kuralları, insanların belli olaylar karşısında hep aynı şekilde davranmaları neticesinde oluşur. Görgü kurallarının toplum hayatındaki temel faydası, aynı kurallara uyan insanlar arasında daha yakın ve sağlıklı ilişkilerin kurulmasını sağlamasıdır.

❖ **Örf ve Âdet Kuralları**

Örf ve âdet kuralları, bugüne kadar olagelen şeylerin bundan böyle de gerçekleşmesini öngörür. Görgü kurallarına aykırılık hâlinde karşılaşılabilecek yaptırım örf ve âdet kurallarındaki kadar sert değildir. Örf ve âdet kurallarına uyulmamış olması durumunda birey toplumdan soyutlanabilir. Hukukun ilk ve temel kaynağı olan örf ve âdet kuralları bugün de onun biçimlenmesinde etkili olmaktadır. Örf ve âdet kuralları, hukuk normları gibi bireyin dışında toplumca istenilmiş olmasından başka, içerik açısından da hukukla geniş ölçüde benzerlik gösterir. Örf ve âdet kuralları, toplum içinde uzun zamandan beri tekrarlanan gelen ve toplumun kendisine uyulmasını zorunlu kabul ettiği ortak davranış kurallarıdır. Bu tanım, örf ve âdet kurallarının iki unsuru bulunduğunu ortaya koymaktadır. Maddi unsur, manevi unsur. Bunlardan maddi unsur ya da süreklilik unsuru adı verilen unsura göre, bir davranışın örf ve âdet kuralı hâline gelmesi için toplum içinde uzun zamandan beri sürekli biçimde tekrarlanıyor olması gerekir. Örf ve âdet kurallarının manevi unsur olarak adlandırılan ikinci unsuru ise toplumda uzun zamandan beri tekrarlanan gelen o davranış biçimine uymanın zorunlu olduğuna dair toplumda genel bir inancın varlığıdır. Bu iki unsurun birlikte bulunması hâlinde bir örf ve âdet kuralının varlığından söz edilebilir.

Örf ve âdet hukuku, hukukun kaynakları arasında yer alır ve yazısız kaynak olma özelliği gösterir. Örf ve âdet hukuku medeni hukuk, ticaret hukuku ve iş hukukunda önemli bir işleve sahiptir. Örneğin Medeni Kanunun 1. maddesi, hâkimin önündeki uyuşmazlığı kanuna göre, kanunda hüküm yoksa örf ve âdete göre çözeceğini belirtmektedir.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

Hukuk Kuralları

Hukuk; bir toplumda kişilerin birbirleriyle ve toplumla olan ilişkilerini düzenleyen ve devlet tarafından yaptırma (müeyyideye) bağlanmış sosyal davranış kurallarının bütünüdür. Hukuk kurallarının ve hukuki kurumların oluşturduğu düzene ise hukuk düzeni adı verilir.

Hukuk kuralına aykırı davranmanın sonucu olarak ihlâl edilen normun türüne göre ceza, cebrî icra (zorla yerine getirme), iptal, tazminat, geçersizlik gibi maddi nitelikli yaptırımlar söz konusudur.



Yeni sisteme göre normlar hiyerarşisi

1.Anayasa

Anayasa devletin kuruluş ve işleyişini, temel organlarını, organların karşılıklı ilişkileri ve bunların görev ve yetkileriyle bireyin hak ve özgürlüklerini düzenleyen kurallardır. Devletin kişilerle ve kişilerin birbirleriyle olan ilişkilerindeki temel hak ve hürriyetlerini belirler. Anayasaya aykırı kanun çıkarılamaz. Daha önceden konmuş hiçbir hukuk kuralı ile bağlı ve kayıtlı olmaksızın bir devleti kuran, ona hukuki, siyasi statüsünü veren anayasayı ilk kez ya da yeniden yapan iktidara *asli kurucu iktidar*, anayasayı öngörülen usul çerçevesinde değiştiren iktidara ise tali kurucu iktidardendir. Türkiye Cumhuriyeti anayasaları sırasıyla 1921 (Teşkilât-ı Esasîye Kanunu), 1924, 1961 ve 1982 Anayasalarıdır.

2.1 Kanun

Kanunlar anayasanın yetkili kıldığı organ tarafından, herkes hakkında uygulanmak üzere yazılı bir şekilde çıkarılan genel, sürekli ve soyut kurallardır. Kanunlar yasama organı tarafından yapılır.Kanun yetkili organ tarafından konulan kurallardır. Ülkemizde kanunları anayasamıza göre yasama organı olan TBMM yapar. Bu yetki devredilemez. TBMM halk tarafından seçilmiş 600 milletvekilinden oluşur.Kanun yazılı hukuk kurallarındandır, Bu özellik kanunları yazılı olmayan diğer hukuk kurallarından ayırır.

Kanunlar genel ve soyut hukuk kurallarındandır:İstisnaları olmakla birlikte kural olarak kanunlar belli bir kişi ve olay için çıkarılmazlar. Tüm kişilere ve olaylara uygulanacak nitelikte

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

olmasına kanunların genelliği ilkesidir. Kanunlar ülkenin tamamında ve aynı şekilde geçerlidir. Örneğin Devlet Memurları Kanunu tüm ülkedeki memurlara uygulanır. Kanunların Anayasa'ya uygunluğunun denetimi Anayasa Mahkemesi tarafından yapılır. Anayasa'ya aykırı kanun hükümleri Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilebilir. Anayasa Mahkemesinin iptale ilişkin vermiş olduğu karar kesindir ve herkesi bağlar.

2.2 Uluslar Arası Antlaşmalar

Uluslararası antlaşmalar, yani devletler arasında imzalanmış yazılı karşılıklı yükümlülük altına sokan kurallar da hukukun yazılı kaynakları arasındadır. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası antlaşmalar kanun hükmündedir. Yani kanunlarla eş değer güçtedir. Genel olarak iki tür uluslararası anlaşma bulunmaktadır. Birincisi bir yıl ve daha kısa süre için yürürlükte kalması öngörülen ticari, teknik ve ekonomik ilişkileri düzenleyen antlaşmalardır. Bu tür antlaşmalar devlete ekonomik bir yük getirmemek kişi hâllerine ve Türklerin yabancı devletlerdeki mülkiyet haklarına dokunmamak şartıyla Bakanlar Kurulu tarafından imza altına alınıp Resmî Gazete'de yayımlanarak geçerlilik kazanmaktadır. Bu takdirde bu antlaşmalar, yayımlarından başlayarak iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulur. İkinci türde ise antlaşmaların yürürlük kazanabilmesi için TBMM tarafından bir kanunla (uygun bulma kanunu) onaylanması gerekir. Bu şekilde onaylanarak yürürlüğe giren uluslararası antlaşmaların Anayasa'ya aykırılığı iddia edilemez. Temel haklar bakımından kanunlarla uluslararası antlaşma hükümlerinin çatışması durumunda uluslararası kanun hükümleri esas alınır.

Uluslararası Hukukta Ahde Vefa Prensibi

Ahde Vefa prensibi uluslararası hukukta yer alan en önemli genel ilkelerden biri kabul edilir. Devletlerin imzalamış oldukları anlaşmaların hükümlerini kendi iradeleriyle kabul etmeleri prensibine dayanan sözleşmeye bağlılık ilkesi; anlaşma hükümlerini iyi niyet çerçevesinde yerine getirmek zorunda olmaları olarak tarif edilir.

2.3 Kanun Hükmünde Kararnameler

OHAL Kanun hükmünde kararnameleri

KHK'lar olağan üstü hallerde çıkartılır, OHAL süresince geçerli olup OHAL bittiğinde yürürlükten kalkar bir nevi geçicidir. Cumhurbaşkanı KHK yayınlar TBMM bu KHK'yı onaylar.

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi

*Olağan hallerde çıkartılır, Yeni sistemde Cumhurbaşkanının çıkardığı bir kararname ile ilgili olarak TBMM başka bir kanun çıkarırsa, Meclis'in çıkardığı kanun geçerli olacak. Dolayısıyla TBMM, çıkaracağı kanun ile kararnameyi etkisiz kılacaktır. OHAL kararnamesi gibi geçici olmayıp kalıcıdır.

*Cumhurbaşkanlığı kararnameleri, TBMM'nin çıkarttığı Kanunlar ve uluslararası arası anlaşmalar kanun gücünde kaynaklardır.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

3.Yönetmelikler

Bakanlıklar ve kamu tüzel kişileri kendi görev alanlarıyla ilgili kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelik çıkarabilirler. Yönetmelikler kanuna aykırı olamazlar. Yönetmelik de idarenin düzenleyici işlemlerindedir ve her yönetmeliğin Resmî Gazete’de yayımlanması zorunlu değildir. Eğer bir yönetmelik kamu personeline ait genel hükümleri içeriyorsa veya kamuyu ilgilendiriyorsa Resmî Gazete’de yayınlanmalıdır. Ülke çapında uygulanacak yönetmeliklerinin yargısal denetimi, ilk derece mahkemesi olarak Danıştay’da yapılır. Eğer dar bir bölgede veya yerde uygulanacak yönetmelik varsa bunların yargısal denetimi o yerde buluna genel görevli idare mahkemesinde yapılır.

4. Adsız Düzenleyici İşlemler

4.1.Genelge: Üst yönetimce, bakanlıklarca çıkartılan mevzuata dair yazılı ve uygulanması gereken emirlerdir, Tebliğ, Yönerge ve Talimatlarda bu kapsamdadır.

4.2. Yönerge: Üst makamlardan ast makamlara verilen yazılı emirlerdir/kanuna aykırı olamaz

4.3.Talimat: Görevin gerektirdiği türlü hizmetlerin başarıyla yürütülmesi için kumandan, başkan veya daire başkanları tarafından verilen, o hizmetle ilgili sorumluluk, düzen ve ilkeleri içine alan buyruklardır.

4.4. Tebliğ: Kanunların nasıl anlaşılması, uygulanması gerektiği konusunda ilgili Bakanlıkça yapılan genel açıklamalardır. Bazı tebliğler, Bakanlığa verilen bazı usul ve şekil konularında düzenlemeler de içerebilir.

2-Yazılı Olmayan Hukuk Kaynakları: Hukukun yazılı olmayan kaynağı örf ve âdet hukukudur. Medeni Kanununa göre, 'Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa hâkim, örf ve âdet hukukuna göre karar verir'. Hükmü bulunmaktadır.

HUKUK KURALLARININ UYGULANMASI

HUKUK KURALLARININ ÇEŞİTLERİ

1-Emredici Hukuk Kuralları: Buyurucu, zorlayıcı nitelikte olan, tarafların mutlaka uymak zorunda oldukları, iradeleri ile aksini kararlaştıramayacakları, eğer kararlaştırmışlar ise bu davranışın neticesinde çeşitli yaptırımlar ile karşılaşacakları hukuk kurallarına emredici hukuk kuralları denir.Kamu hukuku alanındaki kuralların çoğunluğu emredici niteliktedir. Bununla birlikte emredici hukuk kuralları özel hukuk alanında da mevcuttur. Hukuk kurallarının emredici nitelikte öngörülme sebepleri şunlardır;

- Kamu düzeninin sağlanması ve korunması
- Genel ahlak ve adabın korunması
- Toplum içinde zayıf durumda bulunanların korunması

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

- Bireylerin kişiliklerinin korunması

2-Tamamlayıcı Hukuk Kuralları:

Hukuk kurallarının bir kısmı tamamlayıcı niteliktedir. Bu kurallar *ayedek hukuk kuralları* veya *düzenleyici hukuk kuralları* da denir. Kişiler arasında aksi kararlaştırılabilen, ancak aksine bir düzenleme öngörmedikleri takdirde uyulması gereken hukuk kurallarına *tamamlayıcı hukuk kuralları* adı verilir. Adından da anlaşılacağı üzere bu kurallar taraf iradelerinin ön planda olduğu alanlarda, onların iradelerindeki eksiklikleri gidermek amacıyla yine kamu düzeninin korunması gayesinden hareketle kanun koyucu tarafından öngörölmüş hukuk kurallarıdır.

3-Yorumlayıcı Hukuk Kuralları:

Kişilerin hukuki işlemlerde ortaya koydukları iradelerin yorumlanmasına hizmet eden hukuk kurallarına niteliği itibarıyla *yorumlayıcı hukuk kuralları* denir. Yorumlayıcı hukuk kurallarının da tamamlayıcı hukuk kuralları gibi aksi taraflarca kararlaştırılabilir. Ancak tamamlayıcı hukuk kuralları tarafların öngörmedikleri durumlara ilişkin boşlukların doldurulmasına hizmet ederken, yorumlayıcı hukuk kuralları tarafların kullandıkları ve yeteri kadar açık olmayan bir ifadenin ne şekilde anlaşılması gerektiğini açıklığa kavuştururlar.

4-Tanımlayıcı Hukuk Kuralları:

Hukuki kavram ve müesseselerin anlam ve unsurlarını ortaya koymak suretiyle onları tanımlayan hukuk kurallarıdır. Tanımlayıcı hukuk kuralları, yorumlayıcı hukuk kurallarından farklı olarak bir beyan veya davranışın değil, bir hukuki kavram veya müessesenin lazım gelen kanuni unsur ve şartlarını ortaya koymaktadırlar.

HUKUK KURALLARININ UYGULANMASI

1-Hukuk Kurallarının Yer Bakımından Uygulanması: Hukuk kurallarının yer bakımından uygulanması, kanunların nerede, hangi coğrafi sınırlar içerisinde uygulanacağı meselesi ile ilgilidir. Devletlerin egemenlikleri kural olarak ülkenin coğrafi sınırları içerisinde etkili olduğundan, devletin yasama organı tarafından çıkarılan bir kanun da coğrafi şekilde sınırlandırılmış bulunan ülkede uygulanır. Kanunların yer bakımından uygulanması denildiğinde iki prensip ortaya çıkmıştır. Bunlar; kanunların mülkiliği (ülkesellik, yersellik) ve kanunların şahsiliğidir (kişisellik) . Mülkilik ve şahsilik ilkeleri tek başlarına mutlak olarak uygulanmamalıdır. Zira mülkilik ilkesi salt olarak uygulandığında kişiler hak kaybına uğrama tehlikesi ile karşı karşıya kalabilirler. Şahsilik ilkesinin salt olarak uygulanması hâlinde ise devletlerin egemenlik yetkisi olumsuz yönde etkilenebilir.

Mülkilik İlkesi: Kanunların ülke sınırları içerisinde bulunan yerli yahut yabancı herkese uygulanmasına, bir başka ifadeyle devletin ülkesi içinde bulunan herkesin o devletin hukukuna tabi olmasına mülkilik denir. Kamu hukuku alanında toplumun genel menfaatini koruma amacı gözetildiğinden kural olarak kanunların mülkiliği ilkesi geçerlidir.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

Şahsilik İlkesi: Bir devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olan kişilerin (vatandaş), yabancı bir ülkede bulunsa dahi yine kendi millî kanunlarına tabi olması, başka bir deyişle millî kanunların vatandaşları dışında bile bağlamasına şahsilik denir. Özel hukuk alanında kişilerin özel menfaatleri düzenlendiğinden kural olarak ilişkilere şahsilik ilkesinin uygulanması söz konusudur.

2-Hukuk Kurallarının Zaman Bakımından Uygulanması: Kanunların yürürlüğe girdikleri tarihten yürürlükten kaldırıldıkları tarihe kadar geçen zaman dilimi içinde gerçekleşen olaylara ve hukuki ilişkilere uygulanmasına *zaman bakımından uygulama* denir. Hem özel hukuk hem de kamu hukuku için geçerli olan bu genel kural kadar, bu kuralın istisnaları da son derece önemlidir. Öyleyse bir hukuk kuralının somut olaya uygulanıp, uygulanmayacağına bilinmesi için öncelikli olarak kuralın yürürlüğe girip, girmediğinin ve yürürlükten kalkıp, kalkmadığının anlaşılması gerekir

Kanunların ve Diğer Yazılı Hukuk Kurallarının Yürürlüğe Girmesi

Kanunlar, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve yönetmelikler ile diğer düzenlemeler, ayrıca bir yürürlük tarihi belirtilmemiş ise Resmi Gazete'de yayımlandığı gün yürürlüğe girecek.

KANUNLARIN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASI

Kanunların Kendiliğinden Yürürlükten Kalkması: Kanun koyucu bir kanunun yürürlükte kalacağı süreyi daha önceden açıkça belirlemiş olabilir. Böyle kanunlara süreli kanun adı verilir. Bu durumda kanun öngörülen sürenin dolması ile başkaca bir işleme gerek kalmaksızın kendiliğinden (doğrudan doğruya) yürürlükten kalkar. Bütçe kanunları böyledir, çıkarıldıkları yıl içinde uygulanmakla kendiliğinden yürürlükten kalkarlar.

Kanunların İlga Yolu ile Yürürlükten Kalkması: Süreli olmayan hukuk kuralları ancak o kuralı kaldırmaya yetkili başka bir hukuk kuralının açık (sarih) yahut örtülü (zımni) yürürlükten kaldırma iradesi ile yürürlükten kalkar. Buna hukuk kurallarının ilga yolu ile yürürlükten kalkması denir. Aslında her yeni tarihli kanun, çoğu zaman daha önceki tarihli kanunlardan veya onların hükümlerinden hangilerini yürürlükten kaldıracağını açıkça düzenleyebilir. Örneğin 1926 tarihli Medeni Kanun'un yürürlük ve uygulama şekli hakkındaki kanunda işbu kanun ile Mecelle'nin yürürlükten kaldırıldığı (mülga olduğu) belirtilmiştir. Böyle hâllerde yeni tarihli kanunun açık hükmü gereği eski tarihli kanun yürürlükten kaldırılmış olur ki, buna da açık yürürlükten kaldırma (sarih ilga) denir. Kanunun tamamının veya bir kısım hükmünün yürürlükten kaldırılmasına ise üstü kapalı yürürlükten kaldırma (zımni ilga) denir. Hangi hükümlerin yürürlükte olacağını, hangi hükümlerin yürürlükten kalkacağını belirler iken göz önünde bulundurulması gereken bazı hususlar vardır.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

HUKUK KURALLARININ YAPTIRIMI

YAPTIRIM KAVRAM VE ÖZELLİKLERİ

Yaptırım, sözlükte kelime olarak, kanun, ahlak gibi kurumların buyruklarının yerine getirilmesini sağlama, müeyyide, ilke ve kuralların benimsenip uygulanmasını zorlamak için yasalara konulan yargılar.

Cebir kişinin yaşamına, sağlığına, malvarlığına, özgürlüğüne verilen bir zarardır. Diğer bir deyişle hukuk kurallarına uymayı sağlamak amacıyla kamu gücünün harekete geçmesi veya zor kullanması olarak tanımlanabilir. Hukuk kuralının, diğer sosyal düzen kurallarından en önemli farklılığı etkili bir yaptırım gücüne sahip olmasıdır. Yani kişi ya hukuk kuralına uyar ya da müeyyide ile karşı karşıya kalır.

Yaptırımın maddi ve manevi iki özelliği vardır. Maddi özelliği cebir, manevi özelliği ise korkutma ya da tehditle açıklanır. Cebir hukuk kurallarına uyulmadığı andan sonra devreye girer. Kişi kanunda öngörülen yaptırımla cezalandırılır. Cebirin ıslah edici, toplum vicdanını rahatlatıcı işlevi vardır. Korkutma ve tehdit ise kişiyi caydırıcılık özelliği ile suç işlemekten alıkoymaz. Şahıs suç işlediği zaman ağır bir yaptırımla karşılaşacağını öngörerek kişi hukuk kurallarına uygun davranmak zorunda kalır.(önleyici fonksiyon)

YAPTIRIM TÜRLERİ

1-Özel Hukuk Yaptırımları: Kendi içlerinde üçe ayrılır.

A-)Hükümsüzlük (Geçersizlik): Hukukun öngördüğü kurallar dikkate alınmadan, hukuka aykırı bir şekilde yapılan hukuki işlemin müeyyidesi hükümsüzlüktür. Hükümsüzlük, yokluk ve butlan olmak üzere ikiye ayrılır. Butlanda iki çeşittir. birincisi mutlak butlan(kesin hükümsüzlük), ikincisi ise nispi butlan(iptal edilebilirlik) dir.

a-Yokluk : Bir hukuki işlemin kurucu unsurlarında eksiklik varsa artık o işlem hukuken yoktur, hukuk âleminde hiç var olmamış, oluşmamış sayılır. Bu yüzden bu işlemin kaldırılması için bile mahkemeye başvurulamaz. Hukuken var olmayan bir işlem yargı kararıyla iptal edilemez.

b-Mutlak Butlan (Kesin Hükümsüzlük):Bu durumda hukuki işlemin kurucu unsurlarında eksiklik yoktur, fakat hukuki işlemin kanunun emredici hükümlerine, ahlaka kamu düzenine, kişilik haklarına aykırıysa mutlak butlan diğer bir deyişle kesin hükümsüzlük yaptırımına tabidir. Bir kişi tapulu taşınmazını başkasına devretmek istiyorsa bu işlemi tapu memuru huzurunda yapmak zorundadır. Bu şekil kuralı emredici bir kuraldır. Resmî şekilde yapılmayan taşınmaz satım sözleşmesi mutlak butlanla batıldır.

c-Nispi Butlan (İptal Edilebilirlik):Örneğin kendisinin veya yakınlarından birinin hayatı, sağlığı veya namus ve onuruna yönelik pek yakın ve ağır bir tehlike ile korkutularak evlenmeye razı edilmiş eş, evlenmenin iptalini dava edebilir. Eğer süresi içerisinde iptali istenmezse evlilik geçerli bir evliliğin hüküm ve sonuçlarını doğurur.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

B-)Cebri İcra:Cebrî icra, zorla yerine getirme demektir. Bir kişinin vermesi gereken bir şeyi vermemesi, ödemesi gereken bir borcu ödememesi, bir mahkeme kararına uymaması durumunda hakkın zorla alınması gerekir. Hiç kimseye hakkını zor kullanarak almak hakkı verilmemiştir. Zor kullanarak birinin hakkını başkasından almak yetkisi ve görevi sadece devlete aittir. Cebri İcra Hukuku'nun temel amacı alacaklıların haklarını borçlular karşısında korumaktır.

C-)Tazminat: Tazminat, bir hukuk kuralına veya sözleşmeye aykırı davranıldığında başkaları zarara uğramışsa bu zararın giderilmesini (tazmin edilmesini) ifade eden bir yaptırım türüdür.

Maddi Tazminat: Hukuka aykırı eylem sonucunda veya sözleşmeye uyulmadığında zarar gören kişinin malvarlığında bir eksilme oluşmuşsa bu maddi zarardır. Zararın tazmin edilmesi iki türlü olur. Aynen tazmin ve nakden tazmin. Aynen tazminde malın zarar görmeden önceki durumu nasılsa o hâle yani eski hâle getirilmesidir. Zarar gören bir eşyanın yenisinin teslim edilmesi, kırılan bir camın takılması gibi.

Manevi Tazminat:

Kişilik hakları saldırıya uğrayan kişinin manevi bütünlüğünün sarsılması, elem, üzüntü duyması, yaşama gücünün azalması karşılığında kural olarak para olarak takdir edilen tazminat türüdür. Manevi tazminat olarak hükmedilen para tek seferde bir bütün olarak ödenir. Maddi tazminattan farklı olarak irad biçiminde ödenemez. Manevi zarar, mahkeme kararının ilanı, kınama yazısının yayımlanması (tekzip) gibi yollarla da manevi zarar giderilebilir. Manevi tazminat istemi, karşı tarafça kabul edilmiş olmadıkça devredilemez; miras bırakan tarafından ileri sürülmüş olmadıkça (talep edilmesi, dava açılması gibi) mirasçılara geçmez.

Kamu Hukuku Yaptırımları

a)Anayasa Hukukunda Yaptırım: Anayasa'ya aykırı olan normların denetimi ve gerektiğinde iptali anayasa yargısının konusunu oluşturur. Kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğünün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin, şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiası ile Anayasa Mahkemesi'nde iptal davası açılabilceği ifade edilmiştir.

b)İdare Hukukunda Yaptırım: Yaptırım kurumunun sadece kişilere uygulanmadığını, aynı zamanda hukuk kurallarının üstünlüğü ve herkese eşit uygulanması gerekliliğinin bir sonucu olarak devlet mekanizmalarına karşı da yaptırımın uygulanabileceğinin en önemli göstergesi idare hukukunda yaptırım kurumudur.2'ye ayrılır.

***İdari yaptırımlar (idarenin uyguladığı yaptırımlar):** İdari yaptırımlar, idarenin bir yargı kararına gerek olmadan, yasaların açıkça verdiği bir yetkiye dayanarak ve idare hukuku ilkelerini dikkate alarak idari işlemlerle uyguladığı cezalardır. Trafik cezaları, bir meslek ve sanatın yerine getirilmesinin yasaklanması gibi.

***İdareye uygulanacak yaptırımlar:** Hukuka aykırı bir idari işlem varsa, yargı makamları tarafından iptal edilme yaptırımıyla karşı karşıya kalır. İdare hukukunda buna iptal davası adı verilmektedir. Savunması alınmadan bir memurun devlet memurluğundan çıkarılması durumunda memur idare mahkemesinde iptal davası açarak işlemi iptal ettirebilir.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

c)Ceza Hukukunda Yaptırım: Ceza hukuku, suç ve ceza kavramlarını inceleyen kamu hukuku bölümüdür. Suçta ve cezada kanunilik ilkesi ceza hukukunun temel ilkelerinden biridir. Kanunilik ilkesinin gerektirdiği bir başka şart da, aleyhe olan kanunun geçmişe yürüyemeyeceğidir. Yani, işlendiği sırada suç olmayan bir fiilden dolayı, sonradan fiilin suç olarak düzenlenmesi nedeniyle kimse cezalandırılmaz.

Ceza kanunumuza göre cezai müeyyideler; Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası, Müebbet hapis cezası, Süreli hapis cezası ,Adli para cezasıdır.

Müsadere, bir şeyin mülkiyetinin devlete geçmesini sonuçlayan bir yaptırımdır. Mülkiyetin kamusal bir teşekküle (devlete) devredilmesi anlamına gelen ve bir yaptırım çeşididir.

Vergi Hukukunda Yaptırım: Vergi yükümlüğünü yasa hükümlerine göre yerine getirmeyen mükellef hakkında vergi kaybı(ziyai) cezası, usulsüzlük cezası ve diğer cezalarla cezalandırılırlar.

Uluslar arası Hukukta Yaptırım: Uluslararası yaptırımlar, uluslararası hukuka uyulması amacıyla baskı aracı olarak kullanılmaktadır. Uluslararası yaptırımlar genel olarak silahlı kuvvet kullanmayı gerektiren ve silahlı kuvvet kullanmayı gerektirmeyen uluslararası yaptırımlar olarak ikiye ayrılırlar. Silahlı kuvvetler kullanmayı gerektirmeyen durumlarda psikolojik, politik, ekonomik, finansal ve fiziksel yaptırımlar öngörülebilir. Bu yaptırımlar ise şu şekilde sayılabilir: Boykot, Misilleme,Aynıyla karşılık verme, Ambargo, Diplomatik ilişkilerin kesilmesi

HUKUKTA KİŞİLER VE KİŞİLİK

KİŞİLİK ve HAK KAVRAMI

Kişinin hukuk düzeni tarafından korunan yetki alanına kişilik denir. Ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya kendisinden uzun zamandan beri haber alınamayan bir kimsenin ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa, hakları bu ölüme bağlı olanların başvurusu üzerine mahkeme bu kişinin *gaipliğine* karar verebilir. Gaiplik kararının istenebilmesi için, ölüm tehlikesinin üzerinden en az bir yıl veya son haber tarihinin üzerinden en az beş yıl geçmiş olması gerekir. Mahkeme, gaipliğine karar verilecek kişi hakkında bilgisi bulunan kimseleri, belirli bir sürede bilgi vermeleri için usulüne göre yapılan ilanla çağırır. Bu süre, ilk ilanın yapıldığı günden başlayarak en az altı aydır.

Hak Ehliyeti: Medeni kanunda “Her insanın hak ehliyeti vardır. Buna göre bütün insanlar, hukuk düzeninin sınırları içinde, haklara ve borçlara ehil olmada eşittirler. ” şeklinde bir düzenleme mevcuttur.

Fiil Ehliyeti:Fiil ehliyeti, bir kişinin kendi fiil ve hareketleriyle kendi iradesi ile hak ve borç kurması kaldırması ve değiştirmesi ehliyetidir. Fiil ehliyeti, hak ehliyetinden farklı olarak aktif bir ehliyettir. Kişi, fiil ehliyetine sahip olmasa da hakka sahip olabilir. Hak ehliyetinde irade çok önemli bir role sahip olmasa da, fiil ehliyetinde kişinin iradesi ön plandadır.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almada birkaç defa okumak ta fayda vardır.

Fiili Ehliyetin Şartları: Medeni Kanun'una göre, "Ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan her ergin kişinin fiil ehliyeti vardır". Bu maddeden fiil ehliyetinin şartları çıkarılabilir. Bu şartlar;

- *Ayırt etme gücüne sahip olmak,
- *Ergin olmak ve
- *Kısıtlı olmamaktır.

Ayırt etme gücüne sahip olmak: Medeni Kanun'un göre" Maddeye göre ayırt etme gücü akla uygun şekilde davranma yeteneğidir.

Kısıtlı olmamak: bir kimsenin kanunda öngörülen belirli sebeplerden birinin varlığı hâlinde, mahkeme kararıyla fiil ehliyetinin sınırlandırılmasıdır. Akıl hastalığı ve akıl zayıflığı, Savurganlık, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı vb.

Fiil ehliyetleri bakımından kişilerin sınıflandırılması:

Fiil ehliyetine sahip olmak için gereken şartların tümüne sahip olup olmamaya göre yapılmaktadır.

***Tam Ehliyetliler:** Ayırt etme gücüne sahip, ergin ve kısıtlanmamış kişiler tam ehliyetlilerdir. Bu kişiler kendilerini hak sahibi yapacak ya da borç altına sokacak her türlü işlemi tek başlarına yapabilirler.

***Tam Ehliyetsizler:** Tam ehliyetsizler ayırt etme gücüne sahip olmayan kişilerdir. Tam ehliyetsiz kişilerin yaptığı işlemler kanundaki istisnalar saklı kalmak üzere kesin hükümsüzdürler. Tam ehliyetsizlerin adına işlemleri kanuni temsilcileri yapar. Fakat yasal temsilcileri tarafından da yapılamayacak bazı işlemler vardır. Bu işlemler bağışlama, vakıf kurma ve kefalet sözleşmesidir. Kişiyi sıkı sıkıya bağlı bağlı haklar kural olarak yasal temsilci tarafından kullanılamaz. Bağışlama, vakıf kurma ve kefalet sözleşmesi yapamazlar.

***Sınırlı Ehliyetliler:** Sınırlı ehliyetliler ergin, ayırt etme gücüne sahip ve kısıtlı olmayan kişilerdir. Ancak istisnai olarak bazı konularda işlem ehliyetleri sınırlandırılmıştır. Tam ehliyetlilerden farklı olarak kendilerine kanuni danışman atanmış kişilerdir. Sınırlı ehliyetliler kendisine hâkim tarafından yasal danışman atanmış kişilerden oluşur. Kısıtlanmaları için yeterli sebep bulunmamasına rağmen fiil ehliyetinin bazı alanlarda sınırlandırılmasında çıkarı olduğu kabul edilen kişilerdir. Medeni Kanuna göre, yasal danışmanın oyu olmadan geçerli olamayacak işlemler; dava açma ve sulh olma, Taşınmazların alımı, satımı, rehnedilmesi ve bunlar üzerinde başka bir aynî hak kurulması, Kıymetli evrakın alımı, satımı ve rehnedilmesi

***Sınırlı Ehliyetsizler:** Sınırlı ehliyetsizler; ayırt etme gücü olup, tam ehliyetliliğin diğer iki koşulundan birine sahip bulunmamaktır. Bu nedenle bu grupta yer alan kişiler ayırt etme gücüne sahip küçükler ile ayırt etme gücüne sahip kısıtlılardan oluşmaktadır. Sınırlı ehliyetsizlerin kanuni (yasal) temsilcileri bulunur. Sınırlı ehliyetsizler bazı işlemleri kendi başlarına yapabilirler. Bu işlemler için yasal temsilcinin iznine gerek yoktur. Bu işlemlerin başında karşılıksız kazandırmalar gelir. Örneğin; kendisine yapılan bir bağışlamanın kabulünü sınırlı ehliyetsiz tek başına yapabilir. Sınırlı ehliyetsizler bazı işlemleri ise hiç yapamazlar. Bu işlemler, vakıf kurma, bağışlama ve kefalettir.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

HAK KAVRAMI VE BENZER KAVRAMLARIN AYRILMASI

Hak – Hürriyet: Hürriyet, bir diğer deyişle özgürlük çok farklı şekillerde tanımlanmış bir kavramdır. Hürriyet; serbest hareket edebilme gücüdür. Örneğin seyahat hürriyeti, yerleşme hürriyeti gibi hürriyetlerin içeriği insan fiilidir.

Hak – Ödev: Ödev genel anlamı itibarıyla belli bir kural nedeniyle yapılması veya yapılmaması gereken şey olarak tanımlanır. Özel hukukta ödev kavramı genellikle borç kavramını karşılamaktadır. Kamu hukukunda ise her insanın kabul edilen haklarının karşısında diğer insanların ödevleri yer alır.

HAKLARIN ÇEŞİTLERİ

1-KAMU HAKLARI:Kişinin devlet karşısında kamu hukukundan doğan haklarına kamu hakları adı verilir. Kamu hakları kişilerin toplumla olan ilişkilerini düzenleyen kurallardan doğan haklardır. Belirlemekte buna göre de kamu haklarını aktif statü hakları, negatif statü hakları ve pozitif statü hakları olarak ayırmaktadır.

1-Negatif Statü Hakları: Bu haklar kişinin hayat alanını koruyan, dokunulamayacak özel bir alanın bulunduğunu belirten haklardır. Bu haklar devletin de aşamayacağı haklardır. Bu haklar kişiyi devlete ve topluma karşı koruyan haklar olduğu için bu haklara “koruyucu haklar” da denir. Bu haklar devlete, negatif bir tutum, sadece karışmama, “gölge etmeme” ödevi yüklerler. Örneğin konut dokunulmazlığı, özel hayatın gizliliği, vicdan ve düşünce hürriyeti.

2-Pozitif Statü Haklar:Pozitif Statü hakları kişilere tanınan devletten bir hizmet, davranış ve yardım isteme hakkı olarak tanımlanmaktadır. Bu tür haklar, devlete sosyal alanda birtakım ödevler yüklerler. Pozitif statü haklarına, kişiye devletten bir şey istemesi hakkını verdiği için “isteme hakları” da denmektedir Çalışma hakkı, sağlık hakkı ve sosyal güvenlik hakkı bu haklardandır.

3-Aktif Statü Hakları: Aktif statü hakları ile kişilere içinde buldukları sistemde yönetime katılma ve yönetimi belirleme hakkı sağlanır. Seçme ve seçilme hakkı, siyasi parti kurma hakkı, kamu hizmetine girme hakkı gibi haklar birer katılım hakkıdır.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu .
Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

2-ÖZEL HAKLAR

Niteliklerine Göre Özel Haklar: Hakkın sahibine sağlamış olduğu yetkilerin nitelikleri ve içeriği bakımından yapılan ayırımdır. Bu ayırma göre haklar **mutlak hak** ve **nispi haklar** olarak ikiye ayrılır.

1-MUTLAK HAKLAR Herkese karşı ileri sürülebilir, sahibine en geniş yetkiyi veren haklardır. Herkes mutlak haklara saygı göstermek zorundadır. İkiye ayrılır:

a)Mallar Üzerinde Mutlak Haklar: Mallar üzerindeki mutlak haklar para ile ölçülebilir ve başkalarına devredilebilir varlıklar üzerindeki mutlak haklardır. Mallar üzerindeki mutlak haklar ise kendi içinde maddi mallar üzerindeki mutlak haklar ve gayrimaddi mallar üzerindeki mutlak haklar olarak ikiye ayrılır.

mallar üzerindeki mutlak haklar elle tutulup gözle görülebilir mallar üzerindeki haklardır. Örneğin arsa, ev, kitap, kalem, televizyon maddi mal olarak kabul edilir. Maddi mallara **“eşya” denir.** Eşya üzerindeki mutlak haklara **“aynî hak”** adı verilir. Aynı hakların bazıları sahibine tam ve sınırsız bir yetki verirken bazılarının sahibine tanıdığı yetki sınırlıdır. Sahibine sınırsız yetki tanıyan aynı hak mülkiyet hakkı iken sahibine sınırlı yetki tanıyan haklara **“sınırlı aynı hak”** adı verilir.

a.1)Maddi Mallar Üzerinde Mutlak Haklar

-Mülkiyet hakkı; bir mal üzerinde kullanma, yararlanma ve o malın üzerinde tasarruf etme yetkisini sağlayan en geniş aynı haktır. Bir yerden bir başka yere taşınabilen mallar üzerindeki hak söz konusu ise menkul mülkiyetinden, başka bir yere taşınamayan şeyler söz konusu olduğunda ise gayrimenkul mülkiyetinden söz edilir.

-Sınırlı aynı haklar; sahibine mülkiyet hakkı gibi geniş yetkiler vermeyen sadece bazı yetkilerin kullanılması yetkisini veren haklardır. Sınırlı aynı haklar sahibine tanıdığı yetkinin niteliğine göre irtifak hakları, gayrimenkul mükellefiyeti ve rehin hakları olarak üçe ayrılır.

a.2)Gayrimaddi Mallar Üzerinde Mutlak Haklar

Gayrimaddi mal; insanların düşünsel ürünleridir. Bu mallar elle tutulan, gözle görülen mallar değildir. Fikir ürünü olduklarından bunlara fikrî haklar adı da verilir. Bilimsel eserler, roman, şiir ve sinema ürünleri üzerindeki mutlak haklar telif hakkı adı verilir. Sınaî buluş olarak adlandırılan markalar ve endüstriyel tasarımlar da gayrimaddi mallara dâhil edilebilirler.

-Kişiler Üzerindeki Mutlak Haklar Bu haklar, kişilerin kendileri ve bir başkası üzerindeki haklarıdır. Kişilerin kendi kişiliği üzerindeki hakları şeref ve haysiyeti, vücudu, sesi, görüntüsü, maddi ve manevi varlığı üzerindeki haklarıdır. Örneğin velayet ve vesayet hakkı.

2- NİSPİ HAKLAR Bu haklar sadece belli kişilere karşı ileri sürülebilir haklardır. Nispi haklar borç ilişkisinden doğarlar. Sahibine karşısındaki kişiden bir şey vermesini veya yapmasını isteme yetkisi verirler. Borç ilişkisinde hak sahibi “alacaklı” karşı taraf ise “borçlu” konumundadır. Nispi hak, herkese karşı değil borçluya karşı ileri sürülür.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

KITA AVRUPA HUKUK SİSTEMİ

Türk Hukuk tarihine baktığımızda ise Kıta Avrupa Hukuk Sistemine geçiş 19. yüzyılın başlarında başlamıştır. İlk kanunlaştırma, 1851 yılında çıkarılan ve 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu'na dayanan Ceza Kanunu ile başlamıştır. Bunun ardından, 1856 yılında Ticaret Kanunu, 1864 yılında Deniz Ticaret Kanunu, 1869-1876 yılları arasında Ahmet Cevdet Paşa'nın başkanlığında 1851 maddeden oluşan, Borçlar Hukuku ile Eşya Hukukunu kapsayan Mecelle çıkarıldı. Mecelle İslam Hukuk Sistemi kapsamında ifade ettiğimiz bir kanun metni idi. Buna rağmen Osmanlı hukukçularının Fransız Medeni Kanunu'na olan ilgisi devam etmiş, 1885 yılında Fransız Medeni Kanunu, 1912 yılında İsviçre ve 1916'da ise, Alman Medeni Kanunları Türkçeye çevrilmiş ve Mecelle'yle karşılaştırılmışlardı. 1858 yılında temelde İslam Hukuku ile örf ve adet hukukuna dayanan Arazi Kanunu yürürlüğe girmiştir. Mecelle ile birlikte Arazi Kanunu İslam Hukuk Sistemine dâhil iki özel numunedir.

3 Mart 1924 tarihinde Halifelik, 8 Nisan 1924 tarihinde Şeriye Mahkemeleri kaldırıldı. İsviçre Borçlar ve Medeni Kanunu'nun bazı değişikliklerle bir bütün hâlinde iktibas edilmesi kabul edildi. Türk Medeni Kanunu ve Borçlar Kanunu 4 Ekim 1926'da yürürlüğe girdi. Bundan sonra ülkenin diğer temel kanunları da yine iktibas yoluyla Batı Avrupa ülkelerinden alınarak yürürlüğe sokuldu. 1926 yılında İtalyan Ceza Kanunu'na dayanan Türk Ceza Kanunu, Alman Ticaret Kanunu'na dayanan Türk Ticaret Kanunu ile 1929 yılında Alman hukukundan yararlanılarak hazırlanan Deniz Ticaret Kanunu kabul edildi. Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu, İsviçre Usul Kanunu örnek alınarak hazırlandı ve 1927 yılında yürürlüğe girdi. Böylece Türkiye Cumhuriyeti, hukuk sistemi itibarıyla, Roma Hukuku'na dayanan Kıta Avrupa Hukuk Sistemi içine girmiştir.

Kıta Avrupa Hukuk Sisteminin belli başlı özellikleri şunlardır:

- *Yazılı kurallardan oluşur*
- *Örf ve âdet bu hukuk sisteminde hukukun tamamlayıcı kaynağı durumundadır*
- *İçtihat ikincil nitelikte hukuk kaynakları arasındadır*
- *Yargı ayrılığı prensibi bulunmaktadır*
- *Kamu Hukuku ve Özel Hukuk ayrımı bulunmaktadır*

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

KAMU HUKUKU

KAMU HUKUKU VE ÖZEL HUKUK AYRIMI

Romalı hukukçu Ulpianus, devletin yapısını ilgilendiren hukuku kamu hukuku ve bireylerin çıkarlarını ilgilendiren hukuku da özel hukuk olarak nitelendirmiştir. Kamu hukuku ile özel hukuk arasındaki ayırım, Türkiye'nin de içerisinde yer aldığı Kara Avrupası Hukuku'nda gelişmişken; başta Birleşik Krallık Hukuku olmak üzere, Anglosakson Hukuku'nda böyle bir ayırım söz konusu değildir. Kamu hukuku özel hukuka kıyasla, siyasi etkilere daha açık ve kanun koyucunun da hukuk kurallarını tesis etme konusunda daha fazla serbestliğe sahip olduğu bir hukuk dalıdır.

Özel Hukuk	Kamu Hukuku
Özel hukuk ilişkisinin tarafları bireylerden oluşur.	Kamu hukuku ilişkisinin taraflarından biri devlettir.
Özel hukuk ilişkisinde eşitlik ilkesi geçerlidir.	Kamu hukuk ilişkisinde astlık-üstlük ilkesi geçerlidir.
Özel hukuk kuralları, kamu gücü kullanılmasını içermez.	Kamu hukuku kuralları, kamu gücü kullanılmasını içerir.
Özel hukuk kurallarının büyük bir kısmı emredici değildir.	Kamu hukuku kuralları emredicidir.
Özel hukuk ilişkisinde, bireysel çıkarların tatmin edilmesi amaçlanır. Bu yönüyle özel hukuk kuralları özel çıkarları korur ve düzenler.	Kamu hukuku işlemlerinde kamu yararının sağlanması amaçlanır. Bu bağlamda kamu hukuku kuralları kamu çıkarını korur.
Özel hukukta irade serbestisi ve sözleşme özgürlüğü ilkesi geçerli olduğu için hiç kimsenin iradesini başkasına zorla kabul ettirmesi mümkün değildir. Bu yönüyle özel hukuk ilişkisinin tesis edilebilmesi için kişilerin karşılıklı irade beyanları örtüşmelidir.	Tek yanlı olan kamu hukuku işleminin oluşabilmesi için ilgisinin rızasına ihtiyaç yoktur. Bu bakımdan ilgili kamu tüzel kişinin iradesini açıklaması ile işlem oluşur.
Özel hukuk işlemlerinde hukuka uygunluk karinesi yoktur. Diğer bir ifadeyle özel hukuk işleminin hukuka uygunluğu veya aykırılığı mahkeme kararına bağlıdır.	Kamu hukuku işlemlerinde kural olarak hukuka uygunluk karinesi vardır. Diğer bir ifadeyle bir kamu hukuku işlemi mahkeme kararıyla iptal edilinceye kadar, söz konusu işlem hukuka uygun olarak kabul edilir.
Özel hukuk kuralları resen uygulanmaz. Yani özel hukuku kurallarının uygulanabilmesi için ilgilinin talepte bulunması gerekir.	Kamu hukuku kuralları resen uygulanır. Yani kamu hukuku kuralları kamu makamları tarafından hiçbir talebe gerek duymaksızın uygulanır.
Özel hukuk uyuşmazlıklarına adli yargının hukuk mahkemeleri olan asliye hukuk ve sulh hukuk mahkemeleri bakar.	Kamu hukuku uyuşmazlıkları kapsamında; idare hukuku alanında uyuşmazlıklara idare mahkemeleri ve Danıştay, vergi uyuşmazlıklarına vergi mahkemeleri, ceza hukukuna ilişkin uyuşmazlıklara adli yargı

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

	içerisindeki ceza mahkemeleri bakar.
Özel hukuk daha köklü ve istikrarlı bir geleneğe sahiptir.	Kamu hukuku, özel hukukun sahip olduğu tarihi gelenek ve tecrübeden mahrumdur.

Anayasa Hukuku:

Geleneksel olarak, devletin biçimini, ana kuruluşlarının, yasama, yürütme ve yargı yetkilerini kullanan organlarının yapısını ve işleyişini, bireylere sağlanan temel hak ve özgürlükleri inceler.

Anayasa Hukuku Genel Esasları:

Devlet kavramı, devletin unsurları ve biçimleri, kavramsal olarak anayasa ve anayasa çeşitleri, anayasacılık hareketleri, demokrasi teorisi ve türleri, kurucu iktidar, kuvvetler ayrılığı, hükümet ve seçim sistemleri, siyasal partiler, insan hakları gibi teorik konuları ve kavramları ele alır.

Türkiye’de biçimsel anlamda ilk anayasa Belçika ve Prusya Anayasalarından esinlenerek hazırlanan **1876 tarihli Kanun-i Esasîsi’dir**.

Millî mücadele yıllarında hazırlanan **1921 tarihli Teşkilât-ı Esasiye Kanunu**, Kanun-i Esasîsi henüz resmî olarak ilga edilmediği için 24 maddelik kısa bir metin olarak hazırlanmıştır.

Cumhuriyetin ilanından sonra hazırlanan; 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunundan farklı olarak insan hak ve özgürlüklerine yer veren **1924 tarihli Teşkilatı Esasiye Kanunu**, millî egemenlik teorisine yer vermiş, devletin temelini teşkil etmiş ve yasama-yürütme-yargı kuvvetlerinin TBMM’de toplanmasını öngörmüştür.

27 Mayıs 1960 askerî darbesinin ardından kurucu meclis tarafından hazırlanan 1961 tarihli Anayasa, Teşkilatı Esasiye Kanunu’ndan farklı olarak kuvvetler birliği yerine kuvvetlerin yumuşak ayrılığını benimsemiştir. **1961 Anayasası**; devlet otoritesi karşısında temel hak ve hürriyetlere öncelik vermiş, hukuk devlet ilkesi güvence altına alınmış ve aynı zamanda Anayasa Mahkemesi kurulmuştur.

12 Eylül 1980 askerî darbesinin ardından Danışma Meclisi tarafından hazırlanıp, Millî Güvenlik Konseyi tarafından ilgili değişiklikleri yapılan **1982 Anayasası**; devletin fonksiyonlarını yasama-yürütme-yargı organları arasında dengelemek suretiyle ılımlı ve iş birliğine dayalı kuvvetlerin ayrılığı sistemini benimsemiştir.

Meclis hükümet sistemi, yasama ve yürütme kuvvetinin yasama organında toplandığı; **başkanlık hükümet sistemi**, yasama ve yürütme kuvvetlerinin birbirinden kesin olarak ayrıldığı; **parlamentar hükümet sistemi**, yasama ve yürütme kuvvetlerinin birbirinden yumuşak ve dengeli biçimde ayrıldığı hükümet sistemidir. Türkiye’de 1921 Teşkilât-ı Esasiye Kanunu çerçevesinde yasama ve yürütme kuvvetlerinin TBMM’de toplanmış olması, meclis hükümet sisteminin kabul edildiğine işaret etmektedir. 1924 Teşkilatı Esasiye Kanunu, meclis hükümet sistemi ile parlamenter hükümet sistemi arasında karma bir sistem kurmuştur. 1961 Anayasası’ndan sonra parlamenter hükümet sistemine geçilmiştir.

Siyasi yapı bakımından üniter bir devlet olan Türkiye’de idari yapı, **merkezî yönetim ve yerinden yönetim şeklinde ikiye ayrılır**. Kamu hizmetlerinin devlet tüzel kişiliğinde toplanması hâlinde **merkezî yönetimsöz** edilir. Merkezî yönetim; merkez teşkilatı ve taşra

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

teşkilatı olmak üzere iki kısma ayrılır. **Merkez teşkilatı**; Cumhurbaşkanı ve Bakanlıklardan oluşmaktadır. Sayıştay, Danıştay, Yüksek Askeri Şura, Millî Güvenlik Kurulu ve Devlet Planlama Teşkilatı merkez teşkilatın yardımcı kuruluşları arasında yer alan kuruluşlardandır.

Ceza Hukuku:

Ceza hukuku, toplum düzenini bozan ve suç olarak nitelendirilmesi gereken davranışları ve bu davranışlar karşılığında uygulanacak yaptırımları belirleyen kamu hukuku dalıdır. Bu yönüyle ceza hukukunun konusunu suç ve cezalar oluşturur.

Anayasal olarak ceza hukukuna ilişkin izlenmesi gereken bir takım ilkeler bulunmaktadır. Bunları **insancılık ilkesi, kusur ilkesi ve ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi, suç ve cezada kanunilik ilkesi ve masumiyet karinesi** şeklinde sıralamak mümkündür. Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz.

Devlet Hukuku:

Devletlerarasındaki ilişkileri düzenleyen ve iç hukuktan bağımsız olan kamu hukuku dalıdır. Devletler açısından ikincil öneme sahip olan ve nispeten daha az resmî işlem gerektiren antlaşmalara **anlaşma**; çoğunlukla önemli ve kural koyucu çok taraflı antlaşmalara **sözleşme**; uluslararası yaşamı düzenleyen temel ve kurucu nitelikli antlaşmalara **şart**; sınırlı nitelikteki antlaşmaları veya bir ana antlaşmayı tamamlayan ve ayrıntılarını düzenleyen antlaşmalara **protokol** denir. Uluslararası Adalet Divanı hukukunun başlıca kaynakları; uluslararası antlaşmalar, uluslararası örf ve adet kuralları, uluslararası yargı organlarının kararları, mahkeme kararları, hukukun genel ilkeleri ve doktrin olarak tanımlar.

ÖZEL HUKUK

Özel hukuk ilişkileri fertleri yakından ilgilendirmekte ve onların hayatlarını büyük ölçüde şekillendirmektedir.

MEDENİ HUKUK

Medeni hukuk özel hukukun temelini oluşturur. Kişiliğin elde edilmesinden sonra ermesine kadar geçecek olan sürede, ticari ilişkiler dışında kalan özel ilişkileri içine alan geniş kapsamlı bir hukuk dalıdır. Ehliyet, nişanlanma, evlenme, boşanma, mal sahibi olma, ölüm ve miras bırakma vb.

Cumhuriyetin ilanından sonra Türk Medeni Hukuku'nun dayanağını 4 Ekim 1926 tarihinde yürürlüğe giren 743 sayılı Medeni Kanun oluşturur. Hâlihazırda uygulanmakta olan 4721 sayılı Türk Medeni Kanun ise 2001 yılında yürürlüğe girmiştir. Medeni Kanunu dört bölümden oluşur ki, bunlara medeni hukukun alt dalları denir.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

➤ **Kişiler Hukuku:**

Hukuken hak sahibi olabilen ve borç altına girebilen kimseye kişi denir. Kişiler hukuku öncelikle kişi ehliyetlerini düzenlemektedir. **Hak ehliyeti, Tüzel kişilerin hak ehliyeti ise ve Fiil ehliyeti** olarak 3 kısma ayrılır(bu konu daha önce detaylıca işlenmiştir)

➤ **Aile Hukuku:**

Aile hukuku toplumsal hayat açısından önemli bir kurum olan aileyi ve kişilerin aile içi ilişkilerini düzenleyen hukuk dalıdır. Nişanlanma, evlenme, boşanma, ana – baba ve çocuklar arasındaki hukuki bağ, evlilik dışı çocukların durumu, tanıma, babalık davası, evlat edinme, velayet ve vesayet konuları aile hukuku kapsamına girer.

➤ **Miras Hukuku:**

Ölen kişinin malvarlığının yazgısını konu edinen medeni hukuk dalıdır. Miras hukuku gerçek kişinin ölümünden sonra onun para ile ölçülebilen hak ve borçlarının (terake) kimlere, ne şekilde geçeceğini düzenler.

➤ **Eşya Hukuku:**

Kişilerin menkul ve gayrimenkul eşya üzerindeki hâkimiyetlerini, tasarruflarını ve bu hâkimiyetten ötürü diğer kişilerle aralarında husule gelen ilişkileri düzenleyen medeni hukuk dalıdır.

İyi niyet karinesi:

Medeni kanuna göre, hukuk düzeninde, aksi ispat edilmedikçe herkesin iyi niyetli kabul edilmesidir.

1-Taşınır Eşya-Taşınmaz Eşya:

Özüne zarar vermeksizin bir yerden başka bir yere taşınabilen eşya taşınır(Bisiklet, makyaj malzemeleri çantası vb) taşınamayanlar ise taşınmaz eşya olarak adlandırılır.

2-Basit Eşya-Birleşik Eşya-Eşya Birliği

a-Basit (yalın) eşya:

hariçten hiçbir şey katılmaksızın tek başına mevcut olan yekpare eşyadır. Bir tabaka kâğıt, bir çam bardak vb.,

b-Birleşik eşya (mürekkep eşya):

birden çok basit ve bağımsız eşyanın birleşmesinden meydana gelen eşyadır. Örneğin bir kitap, ampul vb.

c-Eşya birliği:

Bağımsızlıklarını kaybetmeksizin ortak bir amaç için bir araya getirilmiş olan ve ekonomik bir bütünlük arz eden birden çok eşyanın meydana getirdiği eşya topluluğudur. Bir çift ayakkabı, pul koleksiyonu vb.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

3-Misil Eşya-Gayrimisli Eşya

a-Misli Eşya:

Alış veriş hayatındasayı, tartı, ölçü ile belirlenebilen aynı çeşitten olan ve biri yerine diğeri konulabilen eşyadır.

b-Gayrimisli Eşya:

Ferdi olarak tayin edilmesi gerekensayı, tartı, ölçü ile belirlenmeyen Bireysel nitelikleriyle diğ er bütün mallardan ayrılan, dünyada tek olan mallardır.

Örnek:Para hamile yazılı kıymetli evrak şarap, kumaş misli eşyadır. Bir alışverişte alınan bir tablo, ısmarlama yapılan bir elbise gayri-misli eşyadır.

DEVLETLER ÖZEL HUKUKU

Vatandaşlık ve yabancıların hukuksal durumları ile bünyesinde yabancılik unsuru taşıyan hukuki uyumsuzlukların çözümüne ilişkin kuralları içeren hukuk dalına **devletler özel hukuku** denir.**Yabancılik unsur**ile kast edilen şey, Türk hukuku dışında başka bir hukuk sistemi ile olan bağlantıdır. Hukuki ilişkide yabancılik unsuru değişik şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Örneğin farklı uyruklarda olan kişilerin birbiriyle evlenmesi hâlinde yabancılik ögesi kişilerin uyrukluklarından kaynaklanmaktadır. Buna karşın iki Türk vatandaşının Fransa'da iken Türkiye'deki bir malın satımı konusunda aralarında satım sözleşmesi yapmaları hâlinde bu kez yabancılik ögesi sözleşmenin konusu olan malın, sözleşmenin yapıldığı yerden farklı bir yerde olmasından kaynaklanır. Devletler özel hukukunun temel işlevi yabancılik ögesi içeren hukuki ilişkilerden doğan sorunların hangi devletin hukukunun uygulanması suretiyle çözüme kavuşturulacağı sorusuna cevap bulmaktır. Devletler özel hukuku yabancılik ögesi taşıyan sorunu çözmez. Sorun yaşatan uyumsuzluğun hangi ülkenin kanunları ile çözüleceğini belirler. Devletler özel hukuku üç temel konuyu ele almaktadır

➤ **Vatandaşlık Hukuku:** Bir devlete tabiiyet bağı ile bağı olan kişilere tebaa veya vatandaş denir. Vatandaşlık doğumla kazanılabileceği gibi sonradan da kazanılabilir. Vatandaşlığın sonradan kazanılması; evlenme, evlat edinme, yetkili makam kararı ve göçmenlik ile gerçekleşebilir. Vatandaşlığın kazanılması ve kaybı ancak kanun ile olur. Kanun ile düzenleme yapılırken *mütekabiliyet* (karşılıklılık) esası göz önünde bulundurulur.

➤ **Yabancılar Hukuku:** Bir devletin ülkesinde vatandaşları dışında vatandaşı olmayan kısaca yabancı kişilerinde bulunabileceği gerçeğinden hareketle, bu kişilerin hak ve yükümlülüklerine ilişkin kuralları düzenler. Diğ er bir ifadeyle Türk vatandaşı olmayan kimselerin Türkiye'de bulunmaları dolayısıyla bağı oldukları hukuk kurallarını inceleyen hukuk dalıdır.

➤ **Kanunlar ihtilafı:** Farklı tabiiyette olan iki veya daha fazla kişi arasındaki hukuki ilişkilere, hangi kişinin vatandaşlık bağı ile bağı olduğu ülkenin kanunlarının uygulanacağını ve bu tür ihtilafları çözümleyecek olan mahkemenin hangi yer mahkemesi olduğunu inceler.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

MEDENİ YARGILAMA HUKUKU

Bu alandaki temel düzenleme **2011 yılında yürürlüğe giren Hukuk Muhakemeleri Kanunu'dur.**

Malvarlığı ve şahıs varlığı haklarına ilişkin davalarda aksine bir düzenleme bulunmadıkça görevli mahkeme **asliye hukuk mahkemesidir.** Sulh hukuk mahkemesinin bakmakla görevli olduğu davalar kanunda ayrıca düzenlenmiştir. Bunların dışında **asliye ticaret mahkemeleri, iş mahkemeleri, aile mahkemeleri, çocuk mahkemeleri, kadastro mahkemeleri** gibi ihtisas alanlarına ilişkin davalara bakacak olan özel görevli mahkemeler de vardır.

İCRA – İFLAS HUKUKU:

İcra iflas hukukuna *takip hukuku* veya *cebri icra hukuku* da denir. Zira borçlu kendi arzusu ile borcunu yerine getirmeyen ise alacaklılar devlete başvurmak suretiyle hak ve alacaklarını usulünce talep edebilirler. Takip iki şekilde gerçekleşir. Bunlar cüzi takip (icra) ve külli takiptir (iflas). **Cüzi takip** kural olarak yalnız takip yaparak borçlunun mallarına haciz koyduran alacaklının yararına yararlıdır. **Külli takipte** ise borçlunun iflasından tüm alacaklılar yararlanır, Mahkeme kararı üzerine icra dairelerinin harekete geçirilmesine **ilamlı icra** adı verilir. Belirli şartların varlığı hâlinde ise mahkeme kararına gerek olmaksızın icra gerçekleştirilebilir. Buna ise **ilamsız icra** denir.

YARGILAMA SİSTEMLERİ VE UNSURLARI

Hukuk devleti ilkesinin bir gereği olarak, kuvvetler ayrılığı benimsenmiş bir devlette yasama, yürütme ve yargı organları birbirinden ayrı olarak örgütlenmiştir. 1982 tarihinde kabul edilen Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Anayasa) da hukuk devleti ilkesi ve kuvvetler ayrılığı sistemi üzerine kuruludur. "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez "Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir" "Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır"

Yargı Organının Yasama Ve Yürütme Karşısında Bağımsızlığını Sağlamaya Yönelik Önlemler

Mahkemelerin Bağımsızlığı İlkesi: 1982 Anayasasına göre, "Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler" biçiminde düzenlenmiştir.

"Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz".

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

“Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz”

“Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez”.

Yargıç Teminatı (Hâkimlik Teminatı):1982 Anayasasına göre,

- ✓ Hâkim ve savcılar azlolunamazlar.
- ✓ Kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamazlar (Anayasa'nın 140. maddesi IV. fıkrasına göre **65 (altmışbeş) yaş**).
- ✓ Bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamazlar.

özlük işleri ile ilgili olarak **Hâkimler ve Savcılar Kurulu'nu yetkilendirmiştir**. Maddeye göre özlük işleri ile ilgili olarak, “Kurul, adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini” yapar.

Anayasa'nın 159. Maddesine göre Hâkimler ve Savcılar Kurulu (HSK), “mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar” Adalet Bakanı (Başkan)

YARGI ÖRGÜTLEMESİ

ADLİ YARGI ÖRGÜTLENMESİ		
ÜST DERECE MAHKEMELERİ	YARGITAY YARGITAY HUKUK DAİRELERİ YARGITAY CEZA DAİRELERİ	
BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİ (İSTİNAF MAHKEMELERİ)		
İLK DERECE MAHKEMELERİ	HUKUK MAHKEMELERİ	CEZA MAHKEMELERİ
BÖLÜMLER ve İŞ BÖLÜMÜ	. SULH . ASLİYE - Asliye Ticaret Mahkemesi - Asliye Hukuk Mahkemesi Özel Görevli Hukuk Mahkemeleri *Aile Mahkemesi *Kadastro Mahkemesi *İş Mahkemesi *Tüketici Mahkemesi *İcra Mahkemesi *Fikrî ve Sinaî Haklar Hukuk Mahkemesi *Denizcilik İhtisas Mahkemesi	(Sulh Ceza Hâkimliği (Ayrı bir mahkeme sayılmaz) - Asliye Ceza Mahkemesi - Ağır Ceza Mahkemesi Özel Görevli Ceza Mahkemeleri *Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi *Çocuk Mahkemeleri *Çocuk Ağır Ceza Mahkemeleri *Fikrî ve Sinaî Haklar Ceza Mahkemesi *İcra Ceza Mahkemesi *Trafik Mahkemesi *Kadastro Mahkemesi

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

Asliye hukuk mahkemeleri diğer mahkemelerin görev alanına girdiği kanunla gösterilmemiş bütün davalara bakmakla görevlidir. Yargının etkinliğini artırmak için bazı uzmanlık (=ihtisas) mahkemeleri de kurulmuştur.

Sulh hukuk mahkemeleri tek hâkimli bir mahkemedir.

- Kira ilişkisinden doğan alacak davaları da dâhil olmak üzere tüm uyuşmazlıkları konu alan davalar ile bu davalara karşı açılan davaları,
- Taşınır ve taşınmaz mal veya hakkın paylaşılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin davaları,
- Taşınır ve taşınmaz mallarda, sadece zilyetliğin korunmasına yönelik olan davaları,
- Bu Kanun ile diğer kanunların, sulh hukuk mahkemesi veya sulh hukuk hâkimini görevlendirdiği davaları, görürler.

Ceza Mahkemeleri Asliye Ceza Mahkemesi ve Ağır Ceza Mahkemesi olarak ikiye ayrılır. Ceza yargılamasında genel mahkeme bu mahkemelerdir. Asliye ceza mahkemesi genel görevli tek hâkimli bir mahkemedir. Asliye ceza mahkemeleri kanunla sulh ceza hâkiminin ve ağır ceza mahkemesinin görev alanına girmeyen bütün konularda görevli mahkemedir.

Avrupa İnsan hakları mahkemesi

✓ Sözleşmenin tarafı olan devletlerin sözleşmeye uymalarını sağlamak amacıyla görev yapan bir mahkemedir. Avrupa İnsan hakları mahkemesi, sözleşmeciler devletlerin sayısına eşit sayıda hâkimden oluşur. Mahkemede görev alan hâkimler, Mahkemeye geldikleri devlet adına değil, kendi adlarına katılırlar.

✓ *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru yapabilmeleri* için kişilerin, iç hukuk yollarını tüketmiş olmaları gerekmektedir. Buna göre, iç hukuk yollarının tüketilmesi ve kesin bir karara ulaşılmışından itibaren **altı ay** içinde başvuru yapılmalıdır.

1982 ANAYASASI VE CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKUMET SİSTEMİ

1982 Anayasası ile ilgili olarak sınavlarda soru çıkmaktadır orijinal metinden önemli yerleri alıntıladığımız bu bölüm temel hukuk ile ilintili olduğu için birleşik olarak verilmiştir.

Devletin şekli: Türkiye Devleti bir Cumhuriyettir.

Cumhuriyetin nitelikleri

*Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir.

*Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür. Dili Türkçedir. Bayrağı, şekli kanununda belirtilen, beyaz ay yıldızlı al bayraktır. Milli marşı "İstiklal Marşı"dır. Başkenti Ankara'dır.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

Değiştirilemeyecek hükümler: Devletin şeklinin Cumhuriyet olduğu hakkındaki hüküm ile, Cumhuriyetin nitelikleri değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez.

Devletin temel amaç ve görevleri: Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.

Egemenlik: Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır. Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.

Yasama yetkisi: Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez.

Yürütme yetkisi ve görevi: Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.

Yargı yetkisi: Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.

Kanun önünde eşitlik: Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü: Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.

Zorla çalıştırma yasağı: Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır. Şekil ve şartları kanunla düzenlenmek üzere hükümlülük veya tutukluluk süreleri içindeki çalıştırmalar; olağanüstü hallerde vatandaşlardan istenecek hizmetler; ülke ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda öngörülen vatandaşlık ödevi niteliğindeki beden ve fikir çalışmaları, zorla çalıştırma sayılmaz.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

1982 Anayasası'nın ülkenin korunması için devlete yüklediği görevler

- *Tarih kültür ve tabiat varlıklarını ve değerlerini korumak
- * Toprağın verimli olarak işletilmesini korumak ve geliştirmek
- * Çevre kirlenmesini önlemek ve çevre sağlığını korumak
- * Ormanların korunması

Kamu hizmetlerine girme hakkı

- *Siyasi bir haktır
- *Bu hak sadece Türk vatandaşlarına aittir
- * Hizmete almada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez
- *Yürütme organında görev alanla mal bildiriminde bulunma yükümlülüğünden istisna edilemez
- ***Kamu denetçiliği kurumu:** TBMM Başkanlığına bağlı kurulmuştur, Kamu Baş denetçisi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından gizli oyla dört yıl için seçilir.
- ***Devlet Denetleme Kurulu:** İdarenin hukuka uygunluğunun, düzenli ve verimli şekilde yürütülmesinin ve geliştirilmesinin sağlanması amacıyla, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulmuştur. Yargı organları, Devlet Denetleme Kurulunun görev alanı dışındadır.

YASAMA

- *Türkiye Büyük Millet Meclisi genel oyla seçilen altıyüz milletvekilinden oluşur.
- *Milletvekili seçilme yeterliliği Onsekiz yaşını dolduran her Türk milletvekili seçilebilir.
- * En az ilkokul mezunu olmayanlar, kısıtlılar, askerlikle ilişkisi olanlar, kamu hizmetinden yasaklılar, taksirli suçlar hariç toplam bir yıl veya daha fazla hapis ile ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, Resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, terör eylemlerine katılma ve bu gibi eylemleri tahrik ve teşvik suçlarından biriyle hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile milletvekili seçilemezler.
- *Hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe, aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler.

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanının seçim dönemi:Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır. Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir. Cumhurbaşkanlığı seçiminde birinci oylamada gerekli çoğunluğun sağlanamaması halinde ikinci oylama yapılır.

Yüksek Seçim Kurulu(YSK): Seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim süresince ve seçimden sonra seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikayet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama ve Seçimlere yapılacak bütün itirazlar YSK'ya yapılır.

TBMM'nin görevleri:Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri genel olarak, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; bütçe ve kesin hesap kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.

YÜRÜTME

Cumhurbaşkanı Adaylık ve seçimi

*Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş, yükseköğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip Türk vatandaşları arasından, doğrudan halk tarafından seçilir.

*Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır.

*Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir.

*İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday, Cumhurbaşkanı seçilir.

Cumhurbaşkanının Görev ve yetkileri

*Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir. Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder;

*Anayasanın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.

*Kanunları yayımlar. Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir. Kanunlar için Anayasa Mahkemesinde iptal davası açar.

*Cumhurbaşkanı yardımcılarını ile bakanları, üst kademe kamu yöneticilerini atar, görevlerine son verir, yabancı devletlere Türkiye Cumhuriyetinin temsilcilerini gönderir,

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

- *Milletlerarası antlaşmaları onaylar ve yayımlar.
- *Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunar.
- *Milli güvenlik politikalarını belirler ve gerekli tedbirleri alır.
- *Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil eder. Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verir.
- *Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebiyle kişilerin cezalarını hafifletir veya kaldırır.
- *Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. *Anayasada yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle bazı siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemez.
- *Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz.
- *Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır.
- *Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda,Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.
- *Cumhurbaşkanı, kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilir. Kararnameler ve yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.

Olağanüstü hal ilanı

Cumhurbaşkanı; savaş, savaşı gerektirecek bir durumun baş göstermesi, seferberlik, ayaklanma, vatan veya Cumhuriyete karşı kuvvetli ve eylemli bir kalkışma, ülkenin ve milletin bölünmezliğini içten veya dıştan tehlikeye düşüren şiddet hareketlerinin yaygınlaşması, anayasal düzeni veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerinin ortaya çıkması, şiddet olayları nedeniyle kamu düzeninin ciddî şekilde bozulması, tabii afet veya tehlikeli salgın hastalık ya da ağır ekonomik bunalımın ortaya çıkması hallerinde yurdun tamamında veya bir bölgesinde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilir. Olağanüstü hal ilanı kararı, verildiği gün Resmî Gazetede yayımlanır ve aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına sunulur.

*Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu kararnameler Resmî Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur.

Bütçe Hazırlama ve Sunma Yetkisi

- * Bütçe kanunu teklifini hazırlayıp meclise sunma yetkisi Cumhurbaşkanı'na verilmiştir.
- *Bütçe kanunu ile kesin hesap kanunu aynı maddede birleştirilip, mecliste birlikte görüşülüp karara bağlanır.* Bütçe kanunu mecliste onaylanmazsa, öncelikle geçici bütçe hazırlanır.

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

Cumhurbaşkanı bu da olmazsa, bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirilerek artırılarak yürürlüğe koyar.

Cumhurbaşkanı'na Denetim ve Cezai Sorumluluk

1-Cumhurbaşkanı hakkında herhangi bir suç işlediği iddiasıyla soruşturma açılabilir.

2-Hakkında soruşturma açılan Cumhurbaşkanı erken seçim kararı alamaz.

3-Yeni sistemde Cumhurbaşkanı'nın bütün iş ve işlemleri yargı denetimine tabidir.

NOT: Türkiye Cumhuriyetinin yeni yönetim şekli "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi" olarak tanımlanmıştır.

YARGI

Anayasa Mahkemesi:Anayasa Mahkemesi on beş üyeden kurulur. Anayasa Mahkemesi, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar. Ancak, olağanüstü hallerde ve savaş hallerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz

* Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.

Yargıtay: Yargıtay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

Danıştay:Danıştay, idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar.

Hakimler ve Savcılar Kurulu(HSK): Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulur ve görev yapar. Kurulun Başkanı Adalet Bakanındır, 13 üyeden oluşur. Kurul, adlî ve idarî yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama ve nakletme, geçici yetki verme, yükselme ve birinci sınıfa ayırma, kadro dağıtma, meslekte kalmaları uygun görülmeyenler hakkında karar verme, disiplin cezası verme, görevden uzaklaştırma işlemlerini yapar; Adalet Bakanlığının, bir mahkemenin kaldırılması veya yargı çevresinin

ÖSYM her sınavda ilk soruyu temel hukuk konusundan soruyor. Yalnız konu başlığı nereden geleceği tahmin edilemiyor. Bu yüzden geçen senelerde çıkan soruları baz alarak konu içeriği oluşturuldu . Not almadan birkaç defa okumak ta fayda vardır.

değiştirilmesi konusundaki tekliflerini karara bağlar; ayrıca, Anayasa ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirir.

Sayıştay: Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir. Sayıştayın kesin hükümleri hakkında ilgililer yazılı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün

içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler. Bu kararlar dolayısıyla idari yargı yoluna başvurulamaz.

*Vergi, benzeri mali yükümlülükler ve ödevler hakkında Danıştay ile Sayıştay kararları arasındaki uyumsuzluklarda Danıştay kararları esas alınır.

naCarar.isg